

JÄRJESTÖFOORUMI

Aika: 25.10.2005 klo 13-16.30

Paikka: Kotikartano

Puheenjohtajana toimi Elina Pajula ja sihteerinä Marleena Laakso

JÄRJESTÖFOORUMIN TAUSTAA

25.8.2005 pidetyssä '*Järjestöt vaikuttajina*'-tilaisuudessa käytiin keskustelua järjestöfoorumista ja päätettiin, että tämänkaltainen sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteinen yhteistyöareena tulisi perustaa. Sovittiin, että **foorumin kokoonkutsujana toimii Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto.**

25.10.2005 järjestettiin Kotikartanon tiloissa **ensimmäinen sosiaali- ja terveysjärjestöjen järjestöfoorumin tilaisuus**, johon osallistui ihmisiä lähes 20 eri järjestöstä sekä muilta tahoilta.

Osallistujien odotuksia järjestöfoorumin suhteen:

- Opitaan tuntemaan toisiamme, lisää tietoa
- Uutta tietoa (mm. Ray, kuntauudistus jne.)
- Enemmän yhteistyötä
- 'Kuulolla'
- Alueellinen edunvalvonta, verkottuminen, konkretiaa
- Yhteydet viranomaistoiimijoihin
- Kuntien ja järjestöjen 'työnjako'
- Tiedottamisen edistäminen
- Oppilaitos-/ opiskelijayhteistyön parantaminen
- Tiedon välittäminen kansalaisille
- Pienten järjestöjen ääni kuuluviin
- Koulutustarpeiden kartoitus
- Esteettömyysasioiden huomioiminen
- Tietotaito ja voimavarat käyttöön
- Mitä maakuntaliitto tarjoaa ?
- Rahakysymykset

JÄRJESTÖFOORUMIN TOIMINTA JA TAVOITTEET

Järjestöfoorumista on tarkoitus luoda **maakunnallinen yhteistyörakenne**, joka on avoin kaikille alueen ja alan järjestöille. Foorumin tavoitteena on **edistää järjestöjen keskinäistä yhteistyötä sekä toimintamahdollisuuksia**. Myös eri yhteistyökumppanit, muun muassa kunnat sekä järjestöjen omat yhteistyökumppanit, ovat tervetulleita foorumin tilaisuuksiin käymään vuoropuhelua järjestöjen kanssa. Järjestöfoorumista on tarkoitus rakentaa juuri sellainen yhteistyörakenne kuin järjestöt siitä itse haluavat tehdä. Järjestöjen palkattujen työntekijöiden lisäksi mukaan toivotaan myös **järjestöjen vapaaehtoistoimijoita** sekä **luottamushenkilöitä**.

POHJOIS-KARJALAN MAAKUNTALIITTO SOSIAALI- JA TERVEYSJÄRJESTÖJEN KUMPPANINA

A) Maakuntaliiton hyvinvointiryhmän puheenjohtaja Tuomo Eronen

Eronen esitteli lyhyesti hyvinvointiryhmän **kokoonpanoa** ja **toimintaa**. Hyvinvointiryhmän koko on Eronen mukaan n. 12 henkilöä ja ryhmän jäsenet edustavat pääosin julkisen sektorin toimijoita, joiden mandaatilla he myös toimivat.

Hyvinvointiryhmän järjestöedustajana toimii Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistyksen ehdotuksesta Elina Pajula. Järjestöfoorumi valitsi hyvinvointiryhmän varaedustajaksi Kotikartanoyhdistyksen toiminnanjohtajan Riitta Katajamäen.

Pohjois-Karjalan hyvinvointiryhmän toiminta

Hyvinvointiryhmällä on Eronen mukaan tiettyjä tavoite- ja toiminta-alueita vuosille 2005-2006. Nämä liittyvät mm. **kunta- ja palvelurakennemuutoksen palvelurakenteen ja palvelujärjestelmän kuvaamiseen, paikallisiin makrohankkeisiin sekä seudullisiin prosesseihin** eli seudun paikallisten toimijoiden yhteistyön ja vuoropuhelun edistämiseen. Seudullisten prosessien edistämiseen liittyvät Eronen mukaan mm. erilaiset seudulliset selvitykset, joita on käytetty esimerkiksi seudullisten kehittämissyksiköiden kuten esimerkiksi HYTKESin perustamisen taustalla. Kaikkinensa perustavanlaatuinen kysymys hyvinvointiryhmän osalta on Eronen mukaan se, miten hyvinvointi saadaan yleensäkin toimimaan yhtenä toiminta- ja kehittämisalueena maakuntaliiton sisällä.

Maakuntaliitto ja kunta- ja palvelurakennemuutos

Eronen esitteli lyhyesti vaihtoehtoisia malleja, joita on esitetty tulevan uudistuksen pohjaksi: 1) seudun kokoiset kunnat, 2) piirimalli ja 3) aluekuntamalli. Perusajatus kaikkien mallien kohdalla se, että palveluja organisoidaan uudelleen.

Osallistujien kesken heräsi keskustelua siitä, **mikä on järjestöjen paikka ja rooli** tässä muutoksessa. Nähtiin, että järjestöjen osaamista ja järjestöissä olevaa tietoa ja osaamista tulee myös Pohjois-Karjalassa saada **paremmin näkyviin** ja tietoisuuteen. Järjestöfoorumin kaltaista yhteistyöareenaa pidettiin tämän tavoitteen kannalta oivallisena työkaluna.

Järjestöjen kannanotto kunta- ja palvelurakennemuutukseen

Myös valtakunnallisesti on pyritty tuomaan kunta- ja palvelurakennemuutostukseen liittyvään keskusteluun laajaa hyvinvointivastuuta sekä järjestöjen roolia painottavia näkemyksiä. Elina Pajula esitteli tässä yhteydessä Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistyksen YTY:n, STKL:n sekä Terveystieteiden tutkimuskeskuksen yhteistyöjärjestöineen eteenpäin laittamaa kannanottoa. Kannanotossa painotetaan mm sitä, että **palveluja kehitettäessä on huomioitava** paitsi **eri alueiden** niin myös **eri väestöryhmien erilaiset tarpeet**. Huomioita on kunta- ja palvelurakennemuutostusta tehtäessä kiinnitettävä kannanoton mukaan myös siihen, että **järjestöille** ja muulle vapaalle **kansalaistoiminnalle** jää riittävästi **elin- ja toimintatilaa** palvelujen sekä osallistumisen ja liittymisen mahdollisuuksien tarjoajina.

Keskustelussa nousi esiin monien järjestöjen jakama huoli siitä, kuinka erilaisia järjestöjen ylläpitämiä toimintoja ja palveluja on mahdollista jatkossa ylläpitää. RAY:n ja verottajan uudet tulkinnat sekä erilaiset sisämarkkinoiden kehittämiseen liittyvät säännöt ja palvelujen kilpailuttamiskäytännöt ovat ajamassa järjestöjä varsin ahtaalle. Ihmisten tarpeet monille järjestöjen tuottamille toiminnoille ja palveluille eivät kuitenkaan ole ainakaan vähenemässä päin. Kunta- ja palvelurakennemuutostuksen yhteydessä onkin syytä pitää mielessä, että järjestötoimijat haluavat olla mukana tuottamassa palveluja *kuntien kumppaneina* – eivät niinkään ajamassa kuntien palveluja alas. Sosiaali- ja terveysjärjestöillä on usein runsaasti sekä ammatillista osaamista että kokemuksellista vertaisosaamista, jota on mahdollista hyödyntää palvelujen tuottamisen ja kehittämisen tukena. Myös Tuomo Eronen piti järjestöjen huomioimista kunta- ja palvelurakennemuutostukseen liittyvien toimenpiteiden osalta varsin keskeisenä. Järjestöt on hänen mukaansa pidettävä tietoisena siitä mitä tapahtuu ja missä ja miten järjestöt voivat omalta osaltaan olla vaikuttamassa.

B) Pohjois-Karjalan maakuntaliitto /Hyvinvointikoordinaattori Leena Virratvuori

Pohjois-Karjalan maakuntaliiton '**Hyvinvoinnin koordinaatio**'-hankeessa *Pekka Soinisen* kanssa koordinaattorina toimiva *Leena Virratvuori* kertoi esityksessään **Itä-Suomi ohjelman tavoitteista** ja sen **hyvinvointiin liittyvistä makrohankkeista**.

Kainuun, Pohjois-Savon, Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Karjalan maakunnat valmistelivat alkuvuodesta 2005 Itä-Suomi-ohjelman, joka sisältää kaikkiansa 14 makrohanketta. Makrohankkeet liittyvät erityisesti yritysten kilpailukyvyn ja alueen osaamistason kohentamiseen, mutta osa hankkeista liittyy myös hyvinvointiin. Tällaisia hyvinvointiin liittyviä makrohankkeita ovat:

- M10 Väestön ikääntymisen haasteet ja mahdollisuudet
- M11 Terveystieteiden edistämisen toteutus ja myynti
- M12 Hyvinvointiyrittäjyyden edistäminen
- M13 Hyvinvointiteknologian osaaminen ja vienti
- M14 Itä-Suomi - maahanmuuton mallialue

<http://www.pohjois-karjala.fi/Resource.phx/maakuntaliitto/toiminta/itasuomi/yhteistyö.htm>

Jokaisella makrohankkeella on oma vastuumaakuntansa, mutta hankkeissa ovat myös muut maakunnat mukana. Tavoitteena hankkeissa on erityisesti seudulliset yhteistyökuviot.

Leena Virratvuori ja *Pekka Soininen* toimivat P-K:n maakuntaliiton yhdyshenkilöinä em. makrohankkeisiin ja he voivat tarvittaessa järjestää yhteyden hankkeisiin jos esimerkiksi

järjestökentällä on olemassa sellaisia yhteistyökuvioita, joita haluttaisiin viedä em. hankekokonaisuuksien tietoon.

Virratvuoren mukaan maakuntaliitossa otetaan mielellään vastaan uusia näkökulmia ja hänen mielestään järjestöfoorumin kaltainen yhteistyöfoorumi on varsin oivallinen yhteistyökumppani myös maakuntaliitolle. Järjestöjen 'ääntä' kun on helpompi viedä eteenpäin eri yhteistyökumppaneille tällaisen järjestöjen yhteisen yhteistyörakenteen ja foorumin kautta.

YHTEISTYÖRAKENTEIDEN KARTOITTAMINEN

Tilaisuuden lopuksi käytiin keskustelua jo olemassa olevista yhteistyörakenteista joissa järjestöillä on jo edustus sekä mahdollisista uusista yhteistyörakenteista, joissa järjestöillä voisi olla edustus.

Järjestöillä edustus tällä hetkellä ainakin seuraavissa yhteistyörakenteissa:

- Maakuntaliiton hyvinvointityöryhmä
- Sosiaalialan valtakunnallinen ohjelma/ Itä-Suomen johtoryhmä
- Itä-Suomen Sosiaalialan osaamiskeskus – maakuntajaos
- Maakuntaliitto/ Eläkeläistyöryhmä
- Vammaisneuvosto
- Vammaisjärjestöjen neuvottelukunta
- Lastenterveysfoorumi
- Mania-työryhmä
- Päihteetöntä toimintaa-työryhmä

Muita yhteistyörakenteita:

- Kotikartanoyhdistys
- Kansanterveyden keskus
- Kansalaistalo

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteinen Jelli-järjestörekisteri sekä ilmoitustaulu:

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteisen Jelli-rekisterin ja –ilmoitustaulun tarkoituksena on palvella kansalaisten lisäksi myös *järjestöjen keskinäistä tiedottamista*.

Jatkossa ilmoitustaulua pyritään kehittämään edelleen mm. seuraavanlaisesti:

- Järjestöfoorumiin liittyvien tapahtumien tiedotus- ja tiedotus- ja tiedotus-
- Järjestöjen yhteistyökuviot paremmin esille
- Lisää tietoa erilaisista yhteistyörakenteista
- Maakuntaliiton hyvinvointityöryhmän muistioiden koosteet ilmoitustaululle ym.

LÄHITULEVAISUUDEN SUUNNITELMIA

- Kunta- ja palvelurakennemuutoksen *selvitysmies Ilkka Pirskaseen* otetaan yhteyttä ja järjestetään järjestöjen ja selvitysmiehen välinen tapaaminen. (Tapaamisen ajankohta 10.11.2005) → Muistio tapaamisesta tulossa Jelli-ilmoitustaululle.

- Selvitetään, onnistuuko **tapaaminen kansanedustajien kanssa**. (Tapaamisen ajankohta helmikuu 2005). Esille tuotavia aiheita:
 - mitkä järjestöjen haasteet
 - millaisia järjestötoimijoita meillä täällä Pohjois-Karjalassa
 - mitä yhteistyörakenteita ja -muotoja jo olemassa

Koulutuksia Joensuussa 2006:

- **20.1.** EU:n sosiaalipolitiikan haasteet järjestöjen näkökulmasta
- **16.-17.3.** Järjestöjen talouden suunnittelu- ja neuvottelupäivät
 - Ylitarkastaja Raimo Hakola, RAY
 - Talousjohtaja Arja Virtanen, STKL

Selvitysmiehelle ja kansanedustajille asiaa valmisteleavan työryhmän kokoonpano:

- Riitta Katajamäki
- Aune Pihlajaniemi
- Katriina Päivinen
- Anne Ilmakari-Hämäläinen
- Raija Kortelainen
- Heli Kurkko

Seuraava järjestöfoorumin kokoontuminen 23.2.2006 klo 15-19.00 Kotikartanon tiloissa.

Palautetta ja ehdotuksia seuraavan foorumin aiheiksi voi lähettää osoitteisiin: elina.pajula@stkl.fi tai marleena.laakso@pksotu.fi. Palautetta ja ehdotuksia voi myös antaa suoraan työryhmän jäsenille

TERVETULOA SEURAAVAAN JÄRJESTÖFOORUMIIN !